

EL LLENGUATGE

Els guanys

La introducció en el nostre llenguatge col·loquial del castellanisme, tan evident, «ganància» deu haver tingut lloc, és gairebé segur, a través de la terminologia comptable: som molts els qui, poc o molt, havíem estudiat comptabilitat o, tal com se'n deia abans, més modestament, tenidoria de llibres (de fet, se solia dir també amb un barbarisme, «teneduria»), en què l'expressió «pèrduas y ganancias» era una de les més habituals, i es comprèn fàcilment que no li costés de generalitzar-se. I així com és més aviat insòlit l'ús individual i isolat del primer mot d'aquesta expressió —poca gent diu «pèrdua» en lloc de *pèrdua*, o, si es vol, de la seva variant, no admesa, «pèrduda», en canvi «ganància» ha substituït totalment, en el parlar de molta gent, la forma genuïna *guany*. Per la seva forma, «ganància» podria passar perfectament com un mot català, comparable a *importància*, *abundància* o *ignorància*, però n'hi ha prou de veure amb quin verb té relació per a adonar-se tot seguit que és un mot foraster. Efectivament, «ganar» és una forma exclusivament castellana, i tothom sap que la forma equivalent catalana és *guanyar*, la qual, d'altra banda, almenys fins ara, no ha conegut la concurrència de la forma del castellà. És ben evident, per tant, que en català l'expressió comptable a què ens hem referit ha d'ésser *pèrdues i guanys*.

Amb tot, no reeixint a desempallegar-se dels hàbits adquirits, sembla que a algú li costi d'admetre que en català calgui dir *guany* en lloc de «ganància», com si aquesta darrera forma fos més «expressiva», o com si la forma genuïna —un trist monosíl·lab!— fos massa esquivada per a la designació d'un concepte tan important. La bondat de les paraules, és clar, no es pot determinar per allò que ens en pugui semblar ni per l'efecte que ens fa la forma que vesteixen i no caldria insistir-hi si no fos que, normalment, ens cal combatre el prejudici contrari. Efectivament, *guany* és el derivat postverbal de *guanyar*, és a dir, és un mot obtingut per un procediment que en català és molt menys productiu que en castellà. Així, als postverbals castellans «cobro», «pago» i «abono» hem d'oposar, en català, els derivats formats amb un sufix *cobrament*, *pagament* i *abonament*, massa llargs al dir d'alguns. ¿Què més volem, si en el cas de *guany* podem oposar un postverbal català a un mot del castellà format amb un sufix?

Albert Jané